

Motion till riksdagen 2024/25:1672

av Jonathan Svensson m.fl. (S)

Tandhälsa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att minska graden av självfinansiering i tandvården, t.ex. genom att inordna detta under sjukvårdens högkostnadsskydd, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I dag ingår endast en del av tandvården i hälso- och sjukvården, då som en behandling av annan sjukdom. Ett läkarbesök kostar några hundralappar medan en behandling hos tandläkaren kan kosta tusentals kronor. Ett höftimplantat är nästintill gratis men ett tandimplantat kostar tiotusentals kronor. Det råder stora orättvisor beroende på var i kroppen sjukdomen ligger.

När klasskillnader manifesteras i munnen avslöjar ens leende om man är fattig eller rik. De med socioekonomiskt högre status har råd att besöka tandvården oftare och har en bättre uppfattning om den egna tandhälsan, jämfört med människor med lägre utbildnings- och inkomstnivå. Tandhälsan är väsentlig för livskvaliteten och för hälsan i övrigt, särskilt ur ett socialt perspektiv för att kunna tala och äta. I värsta fall leder en dålig tandhälsa till för tidig död. Det finns tydliga kopplingar mellan bakterier i munhålan och hjärt-kärlsjukdomar, cancer och diabetes, enligt Funktionsrätt Sverige, Tandvårdsskadeförbundet samt Mun- och halscancerförbundet. Så ska det inte vara i ett välfärdssamhälle som Sverige. Att våga le mot familj och kollegor ska inte vara en klassfråga.

Trots dessa samband har inte politiken genomfört en ordentlig tandvårdsreform då rådande konsensus gör gällande att munnen och tänderna inte är en del av kroppen trots de starka bevisen för att så visst är fallet.

Tandvården kostar cirka 25 miljarder per år för individ och samhälle. För vuxentandvården motsvarar patienternas egenavgifter ungefär två tredjedelar av den totala kostnaden. En sådan hög grad av självfinansiering går inte att motivera i ett jämlikt välfärdssamhälle. I våra nordiska grannländer Danmark, Finland och Island är

tandvården integrerad i respektive lands hälso- och sjukvårdslagar och ingår i den allmänna välfärden.

Enligt tandvårdsutredningen från 2021 skulle statens kostnad för en fullt statligt finansierad tandvård utan egenavgifter bli omkring 10,5 miljarder kronor per år. Om tandvården skulle ingå i högkostnadsskyddet inom hälso- och sjukvården skulle kostnaden bli något lägre. Det motsvarar 0,16 procent av Sveriges BNP år 2022. Det finns väldigt goda ekonomiska argument för att en tandvårdsreform är ekonomiskt möjlig.

Jonathan Svensson (S)

Kristoffer Lindberg (S)

Adrian Magnusson (S)

Linnéa Wickman (S)

Niklas Sigvardsson (S)